

У Степу, південному та центральному Лісостепу **клоп шкідлива черепашка** за чисельності 0,2-2, осередково 3 екз. на кв.м (Запорізька обл.) заселив 20-70% площ **озимих**, 2-10% площ **ярих зернових** культур, де пошкодив 1-5, макс. 10% рослин озимої пшениці. Продовжується відкладання яєць клопами (0,1-1 екз. на кв.м), в південних областях Степу відмічено відродження личинок фітофага. У Поліссі та північних областях Лісостепу посіви заселяють переважно **австрійський, маврський, гостроголовий**, інші види **клопів**.

Захист посівів пшениці від личинок клопа шкідливої черепашки доцільний за наявності 15-30% личинок третього віку та чисельності 2-х і більше їх на кв.м дозволеними до використання пестицидами, які будуть ефективними проти супутніх шкідників.

Повсюди розвиваються **злакові попелиці, мухи, цикадки, хлібні п'явиці**, які в допороговій чисельності заселили та пошкодили від 2 до 15% рослин озимих та ярих культур. В Степу відмічається масовий розвиток **пшеничного трипса**, яким на 60-100% обстежених площ заселено 5-12, макс. 35 (Миколаївська обл.), осередково до 50% рослин (Запорізька обл.) озимих пшениці і ячменю, за чисельності 2-8 екз. на рослину.

В південних областях на посівах озимої пшениці відмічається шкодочинність **злакової листовійки**. Шкідник зосереджений переважно у крайових смугах посівів, де за чисельності 0,5-2 екз. на кв.м у Запорізькій, Херсонській та 15-40 екз. на кв.м Миколаївській областях пошкодили від 3 до 6% рослин. В подальшому підвищення температурного режиму сприятиме більш активному розвитку, розселенню й шкідливості вищезазначених шкідників.

У західних, подекуди південних та центральних областях за випадання опадів, утворення густих туманів та рясних рос у посівах **озимих і ярих зернових** культур відмічено наростання розвитку **борошнистої роси, септоріозу, бурої листової іржі, гелмінтоспоріозу, сітчастої, смугастої та темно-бурої плямистостей**, якими охоплено 2-22, макс. 30-40% рослин (Запорізька, Миколаївська обл.) на 14-75% обстежених площ. Осередково у загущених посівах (175 га) Київської області **борошнистою росою** охоплено до 60% рослин озимої пшениці в слабкому ступені. У Чернігівській області в посівах **вівса червоно-бурою плямистістю** уражено до 3% рослин. У Запорізькій, Кіровоградській, Херсонській та Черкаській областях **піренофорозом та ринхоспоріозом** охоплено 2-6, макс. 15% рослини озимих культур. **Кореневими гнилями** уражено 2-11% рослин озимих та 1-3% ярих культур. В Кіровоградській області на 5% рослин відмічено розвиток **жовтої іржі**.

Для оздоровлення рослин озимої пшениці в кінці фази виходу в трубку (поява прапорцевого листка) – початок формування зернівки повсюди проти вищевказаних хвороб посіви обприскують дозволеними до використання фунгіцидами. Високопродуктивні посіви доцільно оздоровлювати за наявності хвороб (1%

інтенсивності ураження рослин плямистостями, 3-5% септоріозу листя та піренофорозу) та сприятливих для розвитку хвороб погодних умов і тривалих рос.

Скрізь у посівах *кукурудзи* розвиваються **злакові блішки, шведські мухи, попелиці, піщаний мідляк та ґрунтові шкідники**, які пошкодили 2-9% рослин. Осередково відмічено розвиток **кореневих гнилей**.

У посівах *гороху* триває заселення, розвиток та шкідливість **бульбочкових довгоносиків, горохового зерноїда, попелиць**, осередково рослини пошкоджує **піщаний мідляк**. Із хвороб виявляють **кореневі гнилі, аскохітоз, іржу**. Сходи *сої* пошкоджують жуки **піщаного мідяка та бульбочкові довгоносики**. Повсюди в *багаторічних травах* рослинами живляться **бульбочковий, великий люцерновий, конюшиновий, інші довгоносики, клопи сліпняки, попелиці**, із хвороб – **бура плямистість**.

Рослинам *соняшнику* завдають шкоди **сірий буряковий та південний довгоносики** (переважно заселені прикрайові смуги), які за чисельності 0,1-1 екз. на кв.м пошкодили 1-5, макс. 18% рослин (Київська обл.) у слабкому ступені. **Піщаним мідляком** на 8-30% обстежених площ, за чисельності 0,1-1, макс. 3 екз. на кв.м пошкоджено 2-12% рослин у слабкому ступені. Осередково в господарствах Запорізької області спостерігалася підвищена шкодочинність гусениць **підгризаючих совок**, які за чисельності 1,5-3 гусениць на кв.м пошкодили до 12% рослин на 7% обстежених площ. В Закарпатській області відмічено заселення рослин соняшника **попелицями**. У Миколаївській області на падалиці соняшника відмічено прояв **переноспорозу**.

У посівах *цукрових буряків* буряковими довгоносиками (звичайний та **сірий буряковий**) за чисельності 0,1-0,5 екз. на кв.м пошкоджено 0,5-8%, рослин у слабкому та середньому ступенях (Вінницька, Волинська, Київська, Полтавська, Хмельницька, Тернопільська обл.). На 2-6% рослин харчуються **бурякові блішки, щитоноски**, осередково **крихітка, піщаний мідляк**. Триває літ бурякової **мінуючої мухи** та відкладання нею яєць. У господарствах Вінницької та Київської областей **коренеїдом** уражено від 1 до 8% рослин, поширення якого в посівах обмежують через міжрядні рихлення.

Цукрові буряки у фазі II-III пар справжніх листків за чисельності довгоносиків: звичайного 0,2-0,3, сірого 0,2-0,5, чорного 0,3, блішок 3-7, щитоносок 0,7-1,2 екз. на кв.м; крихітки – 1,5-2,5 екз. в куб. дм ґрунту, за заселеності рослин попелицею до 10%, мухи - 30% заселених рослин і 3-5 личинок на рослину обробляють дозволеними до використання інсектицидами.

Посівам *озимого ріпаку* (масове цвітіння, утворення стручків) продовжують завдавати шкоди **ріпаковий квіткоїд, насіннєвий прихованохоботник**, які заселили 16-75, макс. 100% обстежених площ та пошкодили 5-15, осередково 20% рослин та 5-17% квіток на необроблених посівах (Миколаївська, Черкаська, Чернівецька обл.). Подекуди в посівах шкодять **оленка волохата, капустяна попелиця, хрестоцвіті клопи**. Триває літ **капустяних білана, молі**.

Помірно тепла і достатня волога погода сприяла розвитку збудників **переноспорозу, альтернаріозу, фомозу**, якими уражено 2-12% рослин, осередково в Житомирській області до 5% рослин охоплено **борошнистою росю**. Надалі уражене листя відмиратиме, а патогени інфікуватимуть стебла і

стручки ріпаку, викликаючи його передчасне дозрівання, формування недорозвиненого насіння і розтріскування стручків.

На **ярому ріпаку** шкодять **хрестоцвіті блішки**, чисельність яких контролюють через обробки дозволеними до використання препаратами. В господарствах Чернігівської області на рослинах ярого ріпаку відмічено прояв **переноспорозу**.

Повсюди продовжується заселення та пошкодження ранньої **картоплі колорадським жуком**. Чисельність імаго шкідника становить від 0,5 до 2-5 екз. на рослину, чисельність яйцекладок 0,5-2 екз. на рослину. В південних областях Степу відроджуються личинки, які за чисельності 3-5, макс. 15-20 (присадибні ділянки в Одеській обл.) екз. на кущ пошкодили 2-3% рослин у слабкому і середньому ступені на 25% заселених кущах. На **хрестоцвітних** культурах розвиваються та шкодять **хрестоцвіті блішки, клопи, капустяна муха**. На **цибулі** - **цибулева муха**.

У Дніпропетровській, Запорізькій, Луганській, Одеській, Херсонській та інших південних областях на **неорних** землях і **пасовищах** триває відродження личинок **нестадних** (0,5-5 екз. на кв.м) **саранових**. В південних районах Одеської області на багаторічних травах відмічено відродження личинок **італійського пруса**. Ними за середньої чисельності 0,5 екз. на кв.м пошкоджено 1% рослин на 3% обстежених площ. Інтенсивність відродження личинок зростає через підвищення температури повітря.

У Степу та південних областях Лісостепу на **неугіддях, узбіччях доріг та каналів** річок відмічається літ **лучного метелика**, інтенсивністю 1-2 екз. на 10 кроків. Повсюди наявність квітучої рослинності, тепла, помірно волога погода сприятимуть розвиткові та реалізації потенційної плодючості метеликів. В усіх ґрунтово-кліматичних зонах триває літ метеликів **підгризаючих та листогризучих совок**. Відмічено початок яйцекладки на квітучих бур'янах. Наразі для більшості видів совок складаються сприятливі умови для розвитку.

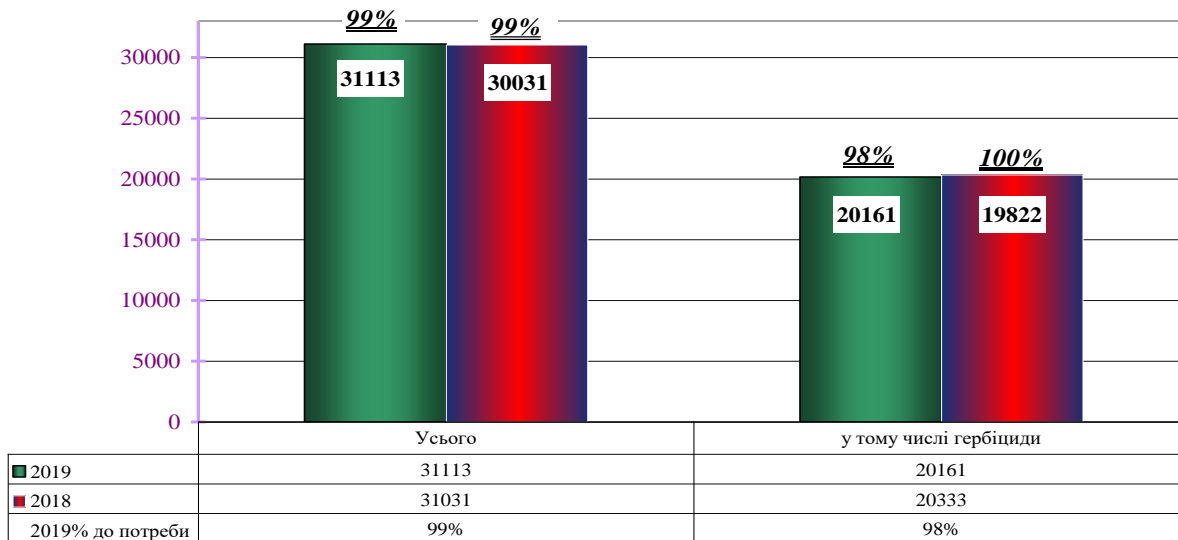
У **садах і виноградниках** живиться комплекс **листогризучих та сисних шкідників**, розвиваються **плодопошкоджуючі фітофаги**. Триває літ метеликів **яблуневої плодожерки** I-го покоління, в південних областях відкладання ними яєць, осередково відродження гусениць (Одеська обл.). На сприйнятливих сортах яблуні продовжується розвиток **борошнистої роси** (1016% дерев, 3-18% листків, 10% розеток). Випадання дощів призвело до проявлення у незахищених насадженнях **парші** (2-5% дерев, 2-10% листків). Повсюди на персику розвивається **кучерявість листків** (2-25% дерев, 4-15, макс. 25% листків), чому сприяло переважання прохолодної дощової погоди. Ураження **моніліозом** (9-30, макс. 65% дерев, 3-15, макс. 30% пагонів) **кісточкових** у поточному році є досить інтенсивним, особливо за умов не проведення захисних заходів. Подекуди **клястоспоріозом, кокомікозом** на кісточкових охоплено від 5 до 60% дерев. На виноградниках дощова погода призвела до проявлення на європейських сортах **мільдю**. У Березівському районі Закарпатської області зафіксовано проявлення на листках **оїдumu**.

В усіх господарствах спеціалістами здійснюється фітосанітарний нагляд за посівами.

За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, **17 травня 2019 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур становить понад **31 тис. тонн** препаратів, або **99%** до потреби в I півріччі 2019 року, в тому числі **20,2 тис. тонн** гербіцидів, або **98%** до потреби в них.

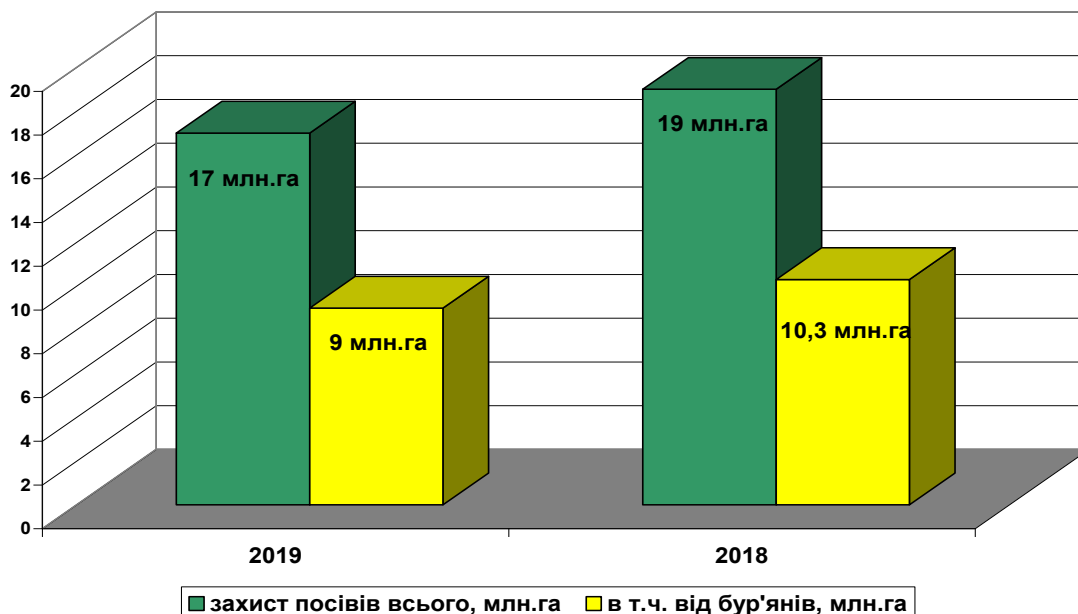
Забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин 17 травня 2019 року

Тонн

Захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів проведений на площі близько **17 млн га** (19 млн га - в 2018 р.), в тому числі від бур'янів оброблено – **9 млн га** (10,3 млн га – в 2018 р.). Зменшення порівняно з минулим роком обсягів захисних заходів обумовлене дощовими погодними умовами, через які майже повсюди унеможлиблюється своєчасне та ефективне проведення робіт із захисту рослин.

Хід робіт із захисту рослин в господарствах України в 2018-2019 роках

Озимі та ярі зернові культури захищено від шкідників на площі 2,1 млн га, від хвороб – 3,1 млн га. Також оброблено посіви озимого ріпаку від шкідників на площі понад 1,2 млн га та 0,8 млн га оздоровлено від хвороб.

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку рок використано близько 15 тис. тонн пестицидів і біопрепаратів. Догляд за посівами сільськогосподарських культур триває.